

afdeling
Ruimtelijk Beleid en Advies

telefoon
140182

gouda
13 mei 2025

zaaknummer
1379239

onderwerp
Ontwerpbegroting 2026 en meerjarenraming 2027–2029 Groenalliantie Midden-Holland e.o.

Gevraagd besluit

Het college van burgemeester en wethouders stelt de raad van de gemeente Gouda voor te besluiten:

1. Een zienswijze in te dienen op de ontwerp-programmabegroting 2026 en meerjarenraming 2027 – 2029 van Groenalliantie Midden-Holland e.o. conform bijgevoegde brief.
2. De financiële gevolgen van de ontwerp-programmabegroting 2026 en de meerjarenraming 2027 – 2029 van Groenalliantie Midden-Holland e.o. te verwerken in de gemeentelijke begroting 2026 – 2029.

Toelichting

Er wordt deelgenomen in een aantal gemeenschappelijke regelingen. De ontwerpbegrotingen van deze gemeenschappelijke regelingen moeten worden voorgelegd aan de raad.

1 Nadere uitleg op gevraagd besluit

Het uitgangspunt voor de programmabegroting 2026 is het bestaande en aanvaarde beleid, zoals vastgelegd in de programmabegroting 2025, de najaarsrapportage 2024, de concept jaarrekening 2024, kredietmutaties en de besluiten van het Algemeen Bestuur tot 1 maart 2025.

Ravijnjaar

Vanaf 2026 is de groei van het gemeentefonds gekoppeld aan de ontwikkeling van het bruto binnenlands product (bbp). Deze wijziging leidt tot een aanzienlijke daling van het gemeentefonds in dat jaar, ook wel aangeduid als het "ravijnjaar". De totale korting bedraagt circa 2,3 miljard euro, wat neerkomt op ongeveer 5,2% van het gemeentefonds. Hoewel het Rijk extra middelen beschikbaar stelt, waaronder een cumulatief bedrag van 3 miljard euro voor de periode 2025–2027 ter ondersteuning van jeugdzorg en om de terugval in 2026 te dempen, blijft er een aanzienlijk financieel tekort voor gemeenten bestaan. Voor Gouda betekent dit een verslechtering van de financiële positie, ondanks de getroffen compenserende maatregelen.

De gemeenschappelijke regelingen zijn in december gevraagd een bijdrage te leveren aan de bezuinigingsopgaven waar veel gemeenten voor staan. Het college heeft in zijn vergadering van 10 december 2024 de financiële kaderstelling voor de gemeenschappelijke regelingen (FKGR) vastgesteld en besloten dat de GR'en een richtinggevende bezuinigingsopdracht van 6% opgelegd krijgen als gevolg van de krimp van het gemeentefonds. De invulling van deze opdracht in de begroting 2026 van Groenalliantie Midden-Holland e.o. hieronder toegelicht.

Invulling richtinggevende bezuinigingsopdracht door Groenalliantie Midden-Holland e.o.

Het Algemeen Bestuur (AB) van Groenalliantie Middel-Holland e.o. (hierna: Groenalliantie) heeft vooruitlopend op het zogenaamde ravijnjaar in de schapsbegrotingen van 2024 en 2025 al rekening gehouden met de financiële uitdagingen waarvoor de gemeenten staan. Dit door de deelnemersbijdragen in die jaren niet te indexeren, en daarmee af te wijken van de indexeringsruimte die de FKGR in die jaren bood. Voor de begroting 2023 is ook al niet het maximaal toegestane indexcijfer toegepast, wat echter klein effect had. Onderstaande tabel geeft inzicht in de financiële consequenties van het achterwege laten van een indexering op de deelnemersbijdragen voor Groenalliantie.

Ook voor de begroting 2026 zijn de toegestane indexen volgens "De financiële kaderstelling gemeenschappelijke regelingen Hollands Midden voor begrotingen 2026" niet toegepast. Onder meer als tegemoetkoming aan de deelnemers om de bijdragen stabiel te houden en de meerjarenbezuinigingsopgaaf. De dienstverlening Staatsbosbeheer is gebaseerd op de vanuit de samenwerkingsovereenkomst geraamde ureninzet tegen de afgegeven tarieven 2025. Op basis van het voorzichtigheidsbeginsel, is de indexering niet toegepast op de baten. Voor de meerjarenraming 2027 tot en met 2029 is geen verdere indexering toegepast. Hiermee komt Groenalliantie nadrukkelijk tegemoet aan het verzoek om structurele bezuinigingen door te voeren. Echter, als enkel wordt gekeken naar de cijfers op basis van de begroting Gouda en de begroting Groenalliantie van 2026 bedraagt de invulling hiervan 2,3%.

Recreatieschap Groenalliantie Deelnemersbijdragen	Realisatie 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	
Gemeente Krimpen a/d IJssel	233.000	233.000	233.000	
Gemeente Krimpenerwaard	452.000	452.000	452.000	
Gemeente Gouda	586.900	586.900	586.900	
Gemeente Bodegraven-Reeuwijk	283.200	283.200	283.200	
Gemeente Waddinxveen	248.200	248.200	248.200	
Totaal deelnemersbijdragen	1.803.300	1.803.300	1.803.300	
				Totaal
Toegestane gemiddelde index %	7,70	7,40	2,40	
Besparing in Euros per jaar	138.854	133.444	43.279	315.578
Cumulatief doorwerkend effect	0	1.942.154	2.085.874	
Meerjaren effect besparing	138.854	143.719	50.061	332.634

De toegestane indexen FKGR Hollands-Midden 2024-2026 zijn niet toegepast waardoor cumulatief in feite al ruimschoots (ca. 15%) tegemoet is gekomen aan de gevraagde taakstelling van 6%. Als het in lijn met voorliggend meerjarenperspectief lukt de deelnemersbijdragen ook komende jaren (2027 t/m 2029) niet te indexeren, treedt een additionele besparing voor de deelnemende gemeenten op. Of dit lukt is onder andere afhankelijk van de dit jaar nieuw overeen te komen Samenwerkingsovereenkomst met Staatsbosbeheer.

Per begrotingsjaar 2022 zijn de in 2014/2015 aangebrachte financiële compartimenten opgeheven. Vanaf 2022 wordt voor alle deelnemende gemeenten de deelnemersbijdragen berekend op basis van de inwonersaantallen. De deelnemersbijdragen komen voor 2026 uit op omgerekend € 7,72 per inwoner (2025: € 7,92). Door geen indexering toe te passen op de deelnemersbijdragen, zoals geadviseerd door de FKGR Hollands-Midden, en de groei van het aantal inwoners, daalt de effectieve bijdrage per inwoner. De bijdrage voor Gouda wordt €586.900.

Door het niet toepassen van de indexering in 2024-2026 en de extra 2,3% bezuiniging voldoet Groenalliantie wel aan de richtinggevende bezuinigingsopgave van 6%. Dit draagt wel bij aan de verbetering van de financiële positie van de gemeente Gouda.

Continuïteit na uitreding provincie Zuid-Holland

De inzet rondom het ravijnjaar voor gemeenten beziet Groenalliantie nadrukkelijk in samenhang met de bredere uitdagingen waar Groenalliantie voor staat. Zoals eerder aangegeven stopt de provinciale bijdrage zoals deze gedurende zes jaar, na uitreding van de provincie uit de natuur- en recreatieschappen, heeft plaatsgevonden. In de uittreedovereenkomst per 1 januari 2018 is met de Provincie Zuid-Holland vastgelegd dat zij de komende jaren substantieel blijft bijdragen middels een beheerregeling recreatiegebieden. De financiële gevolgen van de wijziging in de financiële bijdrage van de Provincie Zuid Holland vanaf 2026 zijn op het moment van het opstellen van de programmabegroting 2026 nog niet bekend.

Door het wegvallen van de provinciale boekjaarsubsidie, deels gecompenseerd door de te verwachten baten uit de nieuwe beheerregeling recreatiegebieden, ontstaat vanaf 2026 een structureel begrotingstekort.

Voor de begrotingsjaren 2026 en 2027 is erin voorzien dat het hierdoor ontstane tekort opgevangen wordt door enerzijds een onttrekking uit de daartoe gevormde egalisatiereserve afbouw provinciale bijdrage en anderzijds de taakstellende bezuinigingen 2026-2029. De lijn is om de begroting per 2028 weer in evenwicht te hebben. De verwachting is wel dat de bijdragen uit de nieuwe beheerregeling de tekorten nog substantieel zullen verminderen. Voor de begrotingsjaren 2026 en 2027 betekent dit dat er minder beroep hoeft te worden gedaan op de egalisatiereserve afbouw provinciale bijdrage. Inmiddels heeft Groenalliantie de werkgroep 'Bezuinigingsopgaaf' gestart om via nieuwe inkomstenbronnen en bezuinigingen op de lasten vanaf 2028 een structureel sluitende begroting te bewerkstelligen.

Weerstandsvermogen en risico's

Conform de nota weerstandsvermogen wordt de ratio weerstandsvermogen berekend om te bepalen of Groenalliantie in staat is voldoende financiële middelen vrij te maken voor het dekken van de risico's op het moment dat de risico's zich voordoen. Het Weerstandsvermogen ultimo 2026 (zie 3.6 Mutaties reserves) bestaat uit de Algemene reserve (€ 1,1 mln.) en de Risicoreserve (€ 0,4 mln.) en bedraagt € 1,5 mln. De gekwantificeerde risico's bedragen € 1,3 mln. Daarmee is de ratio van het Weerstandsvermogen 1,2. Dit komt overeen met waarderingscijfer C en voldoet daarmee aan de beleidsuitgangspunten van de nota Weerstandsvermogen (minimaal 1,0).

2 Argumenten

Voor alle gemeenschappelijke regelingen waaraan Gouda deelneemt heeft het college van B&W op 1 december 2010 ingestemd met het bestuurlijk kader zoals vastgelegd in de "financiële kaderstelling gemeenschappelijke regelingen Hollands-Midden voor begrotingen 2024" van het financieel overleg van gemeenten in Hollands-Midden. Dit financieel kader is aan de dagelijks besturen van de gemeenschappelijke regelingen kenbaar gemaakt.

De deelnemersbijdrage 2026 zoals opgenomen in de begroting van Groenalliantie Midden-Holland e.o. voor het jaar 2026 van Gouda past geheel binnen de in de meerjarenbegroting van de gemeente Gouda opgenomen bijdrage van 2026.

In de eerstvolgende vergadering van het algemeen bestuur van de GR wordt het bovenstaande als zienswijze ingebracht. Zo nodig wordt deze zienswijze naar voren gebracht bij GS.

3 Kanttekeningen

3.1 Kanttekeningen

De jaarrekening 2024 wordt ter kennisname aangeboden en is als bijlage toegevoegd.

4 Juridische- / financiële gevolgen

De Wet gemeenschappelijke regelingen bepaalt dat het dagelijks bestuur van het openbaar lichaam de ontwerpbegroting twaalf weken voordat het aan het algemeen bestuur wordt aangeboden, toezendt aan de raden van de deelnemende gemeenten. Deze plicht geldt niet alleen bij raadsregelingen of gemengde regelingen waaraan raden deelnemen, maar geldt tevens voor collegeregelingen, burgemeestersregelingen en gemengde regelingen waaraan geen raden deelnemen. Op die manier heeft de raad altijd zicht op de begroting van een gemeenschappelijk openbaar lichaam of gemeenschappelijk orgaan, hetgeen past bij het budgetrecht van de raad.

Op grond van artikel 35 lid 3 van de Wet gemeenschappelijke regelingen kunnen de raden van de deelnemende gemeenten hun zienswijze over de ontwerpbegroting naar voren te brengen. Daarmee kan de raad in het kader van haar toezichthoudende taak bezwaren uiten voordat het definitieve besluit tot vaststelling van de begroting wordt genomen.

De raad kan zo nodig zijn zienswijze naar voren brengen bij gedeputeerde staten (GS) in het kader van schorsing of vernietiging.

5 **Personele- / organisatorische gevolgen / duurzaamheid / positie mensen met een beperking**

n.v.t.

6 Communicatie / interactiviteit

Communicatie wordt verzorgd door Groenalliantie Midden-Holland e.o.

Burgemeester en wethouders van Gouda,
de secretaris, de burgemeester,

drs. R.C. Bakker

mr. drs. P. Verhoeve

Bijlagen

Bijlage 1: Zienswijze Ontwerpbegroting Groenalliantie Midden-Holland e.o. 2026-2029.

Bijlage 2: Begeleidend schrijven ontwerpbegroting 2024-2027 Groenalliantie Midden-Holland e.o.

Bijlage 3: Jaarrekening 2023 Groenalliantie Midden-Holland e.o. 2026-2029.

Bijlage 4: Ontwerpbegroting 2026 Groenalliantie Midden-Holland e.o.